

Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2024

Aluehallitus 25.03.2025 § 91

Valmistelija

talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 185 9985
maksuliikepäälikkö Jaana Äijö, p. 040 185 9981

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialueen tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta säädetään Hyvinvointialuelain § 117-119. Hyvinvointialueen tilikausi on kalenterivuosi. Aluehallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se aluevaltuuston käsiteltäväksi. Aluevaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätöksen allekirjoittavat aluehallituksen jäsenet sekä hyvinvointialuejohtaja.

Hyvinvointialueen tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksessä on noudatettu Kirjanpitolautakunnan Hyvinvointialue- ja kuntajaoston tilinpäätöksen ohjeistuksia.

Esitys vuoden 2024 tilinpäätökseksi ja toimintakertomukseksi on liitteenä.

Tilinpäätös

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2024 tulos on 141,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Suurin selittävä tekijä hyvinvointialueiden alijäämälle on se, että valtion rahoitus ei vastannut hyvinvointialueelle siirtyneen toiminnan tosiasiallista kustannustasoa eikä rahoituksen tarkastus laskennallisella hyvinvointialueindeksillä ole vastannut todellista kustannustason muutosta, joka on johtunut mm. inflaatiosta, valtakunnallisesta palkka-
ratkaisusta ja hyvinvointialueelle siirtyneistä velvoitteista ja sitoumuksista. Myöskään rahoituksen tarkastuksessa huomioitu palvelutarpeen kasvun vaikutus ei vastannut todellista palvelutarpeen kasvua. Keski-Suomen hyvinvointialueella rahoituksen vaje ja sen myötä alijäämä on keskimääräistä suurempi, joten rahoitusmalliin sisältyvä rahoituksen jälkikäteistarkistus ei korjaa tilannetta riittävästi. Rahoituksen vaje jatkuu vuonna 2025.

Rahoituksen keskimääräistä suuremman vajeen lisäksi myös toimintakulujen kasvu Keski-Suomen hyvinvointialueella oli keskimääräistä suurempaa vuonna 2024. Keski-Suomen hyvinvointialueen toimintakulujen kasvu oli vuonna 2024 4,1 %. Valtiokonttorille tammikuussa 2025 toimitettujen tilinpäätöksen ennakkotietojen perusteella toimintakulujen kasvu hyvinvointialueilla keskimäärin oli 3,1 %. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten kasvuvauhti kuitenkin taittui merkittävästi aiemmista vuosista. Vuosina 2022 ja 2023 sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten kasvu Keski-Suomessa oli yli 10 % vuosittain.

Aluevaltuusto hyväksyi muutokset vuoden 2024 talousarvioon kokouksissaan 14.5.2024 § 13 ja 12.11.2024 § 59.

Hyvinvointialueen toimintatulot olivat vuoden 2024 tilinpäätöksessä 187,4 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 3,9 miljoonaa euroa (+2,1 %) talousarviota suurempana. Tulolajeittain tarkasteltuna toimintatulot muodostuvat myyntituotoista 41,8 miljoonaa euroa (-5,4 %), maksutuotoista 94,9 miljoonaa euroa (+2,9 %), tuista ja avustuksista 35,2 miljoonaa euroa (+9,0 %) ja muista toimintatuotoista 15,6 miljoonaa euroa (+4,9 %).

Tilivuoden 2024 toimintakulut olivat 1 483,8 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 23,5 miljoonaa euroa (+1,6 %) talousarviota suurempana. Toimintakuluista oli henkilöstökuluja 690,9 miljoonaa euroa (+2,2 %), josta lomapalkkakajaksotusten, työaikasaldojen ja työaikapankkisaldojen muutos lisäsi henkilöstömenoja 9,8 miljoonaa euroa. Palvelujen ostot olivat 577,4 miljoonaa euroa (+1,3 %). Aine-, tarvike- ja tavarahankintoihin käytettiin 97,5 miljoonaa euroa (-0,9 %). Avustuksiin käytettiin 21,2 miljoonaa euroa (+0,2 %) ja muihin toimintakuluihin 96,8 miljoonaa euroa (+1,8 %).

Vuonna 2024 hyvinvointialueelle kertyi korkotuottoja 2,0 miljoonaa euroa. Muita rahoitustuottoja kertyi 1,1 miljoonaa euroa. Muut rahoitustuotot koostuivat suurimmalta osin osinkotuotoista (0,9 miljoonaa euroa) ja viivästyskorkotuotoista (0,15 miljoonaa euroa). Korkotuotot ja muut rahoitustuotot toteutuivat 1,3 miljoonaa euroa talousarviota suurempana.

Korkokulut ja muut rahoituskulut olivat tilivuonna 2024 yhteensä 9,8 miljoonaa euroa ja ne alittuivat talousarviosta 2,1 miljoonaa euroa (-17,8 %).

Hyvinvointialueen vuosikate oli -110,9 miljoonaa euroa ja se heikkeni talousarviosta 16,2 miljoonaa euroa (+17,1 %).

Tilikauden tulos oli -141,7 miljoonaa euroa ja se heikkeni talousarvioon suhteutettuna 16,6 miljoonaa euroa (+13,3 %).

Vuonna 2024 investointimenoja toteutui yhteensä 15,0 miljoonaa euroa ja investointituloja 3,6 miljoonaa euroa.

Aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen on kuvattu tilinpäätöksen asiakirjassa (liite 1). Lisäksi on laadittu erillinen raportti toiminnan tavoitteiden ja mittareiden toteutumisesta (liite 2).

Vuodesta 2024 ei ole laadittu konsernitalinpäätöstä, koska ainoan konserniyhteisön, Sairaala Novan säätiön yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan ja yhdistelemättä jättäminen ei vaaranna oikean ja riittävän kuvan antamista hyvinvointialueen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös käsitellään aluehallituksessa 25.3.2025. Tämän jälkeen tilinpäätöstä käsittelevät tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksen aluevaltuustolle ja aluevaltuusto käsittelee tilinpäätöksen 6.5.2025.

Varausten, rahastojen ja muiden merkittävien vastuiden käsittely

Pakollisten varauksen muutokset

Kirjanpitolain varovaisuuden periaatteen mukaan vastuut on kirjattava realistisesti tulevaisuudessa odotettavien vastuiden mukaisesti. Kirjanpitolain mukaisesti tilikauteen kohdistuva varauksen muutos on kirjattava kuluksi. Mikäli varaus muuttuu, siitä aiheutuu tulosvaikutteinen kulukirjaus.

Potilasvakuutus

Potilasvakuutuksen vastuun määrittely tapahtuu Potilasvakuutuskeskuksen yksipuolisella ilmoituksella vakuutuksenottajalle. Tilinpäätös on valmisteltu Potilasvakuutuskeskuksen antaman tiedon (9.1.2025) perusteella. Valmistelussa on myös otettu huomioon vuoden 2021 alussa voimaan tullut potilasvakuutuslaki. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut lausunnon (122/2020) potilasvakuutuslain muutoksen vaikutuksesta sairaanhoitopiirien (nykyisin hyvinvointialueiden) tilinpäätöksiin ja tilinpäätös on valmisteltu kuntajaoston lausunnon mukaisesti. Lausunnon mukaan ennen 1.1.2021 syntyneet Potilasvakuutuskeskuksen hallinnoimat täysomavastuiset vakuutusvastuut esitetään tilinpäätöksessä kuntajaoston lausunnon 108/2015 mukaisesti niin kauan kuin vastuuta on jäljellä.

Hyvinvointialueen potilasvahinkovastuu 31.12.2023 on yhteensä 17,4 miljoonaa euroa. Pakollisen varauksen osuus vastuusta on 16,2 miljoonaa euroa. Tulosvaikutteinen varauksen muutos oli -2,25 miljoonaa euroa. Siirtovelkoihin on kirjattu vuonna 2025 maksettava vakuutusmaksu 1,2 miljoonaa euroa. Lisäksi siirtosaamisiin on kirjattu vakuutusmaksun vuoden 2024 tasausmaksut - 0,7 miljoonaa euroa, jotka palautetaan vuonna 2025.

Hyvinvointialueen potilasvakuutukseen liittyvä vastuu koostuu kokonaisuudessaan seuraavista osista:

- Ilmoitettujen vahinkojen varaukset vuosilta 1987-2024, yhteensä 14,5 miljoonaa euroa, joka on 0,7 miljoonaa euroa pienempi kuin 2023.
- Ilmoittamattomien vahinkojen varaukset 1,8 miljoonaa euroa, joka on 1,6 miljoonaa euroa pienempi kuin 2023.
- Vahinkojen selvittelyvaraus 0,7 miljoonaa euroa, joka on 0,1 miljoonaa euroa pienempi kuin 2023.
- Varmuuslisä 0,3 miljoonaa euroa, joka on 0,05 miljoonaa euroa pienempi kuin 2023.

Muut merkittävät vastuut

Hyvinvointialueen lomapalkkavelka sivukuluineen on yhteensä 98,4 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä esitetään tulosvaikutteisesti lomapalkkavelan muutos. Lomapalkkavelkaan sisältyy myös työntekijöiden oikeus lomarahaan. Yhteensä lomapalkkavelan muutos on 7,7 miljoonaa euroa, muutokseen vaikuttavat myös muut tekijät kuin lomarahaoikeus. Lomapalkkavelkaan ei sisälly työajanseurannan järjestelmien ja työaikapankin saldojen muutokset, jotka on käsitelty omina erinään. Niiden vaikutus on yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

Johdannaissopimukset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tilikauden tulos ja alijäämän kattamissuunnitelma

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2024 talous on 141,7 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on laadittu talouden tasapainottamisohjelma ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteutusta

jatketaan vuonna 2025. Talouden tasapainottamissuunnitelmaa tarkennettiin osana vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman laatimista ja aluevaltuustossa 10.12.2024 §70 hyväksytty talousarvio vuodelle 2025 sisältää laajan paketin uusia talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Tilinpäätöksen heijastusvaikutukset vuoden 2025 talousarvion toteuttamiseen arvioidaan kevään aikana.

Vuoden 2025 talousarviossa on suunniteltu, että alijäämän kasvu tulee taittumaan ja vuodelle 2025 suunniteltu alijäämä on huomattavasti aiempia vuosia pienempi. Talousarvion mukainen vuoden 2025 tulos on -43 miljoonaa euroa. Suunniteltu tulosparannus perustuu rahoitukseen tehtävään jälkikäteistarkistuksen (67 miljoonaa euroa) sekä vuodelle 2025 suunniteltuihin talouden sopeuttamistoimenpiteisiin (50 miljoonaa euroa). Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä kumulatiivisia alijäämiä ei ehditä kattamaan lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Toimivalta

Hallintosääntö 61 §.

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus päättää:

- 1) että potilasvakuutusmaksuihin liittyvä pakollisen varauksen muutos on - 2.254.597,00 euroa,
- 2) merkitä tiedoksi saamansa selvityksen lomapalkkavelan muutoksen ja vastuiden muutosten vaikutuksesta tilikauden tulokseen,
- 3) hyväksyä ja allekirjoittaa liitteenä olevan Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätöksen vuodelta 2024 ja antaa sen tilintarkastajan tarkastettavaksi,
- 4) saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi,
- 5) että tilinpäätökseen voidaan tarvittaessa tehdä teknisluonteisia tarkistuksia ja korjauksia ennen kun se tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi,
- 6) esittää aluevaltuustolle, että hyvinvointialueen tilikauden alijäämä - 141.731.278,85 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan tilikauden alijäämäksi ja
- 7) esittää aluevaltuustolle, että tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä aluevaltuusto hyväksyy poikkeamat aluevaltuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin.

Asian kokouks käsittely:

Vastuualuejohtajat Päivi Kalilainen ja Tuija Koivisto olivat läsnä kokouksessa tämän asian esittelyn ajan klo 14.06 - 16.20.

Lotta Ahola liittyi kokoukseen etäyhteydellä klo 14.11 ja saapui paikan päälle kokoukseen klo 15.04 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Mervi Hovikoski saapui paikan päälle kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15.00.

Jani Kokko poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15.32.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tauko ajalla 16.20 - 16.29.

Tarkastuslautakunta 17.04.2025 § 41

Valmistelija Arviointijohtaja Heli Tunturi-Kemppainen p. 040 482 6499

Selostus asiasta **Yleistä**

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hyvinvointialuelain 125 §:n mukaisesti arvioida, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyyttä talouden tasapainotuksen kannalta.

Toimivalta

Hallintosääntö 90 §

Esittelijä Arviointijohtaja Tunturi-Kemppainen Heli

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta

1) päättää merkitä tiedokseen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2024 ja

2) päättää aluevaltuustolle saatettavan tilinpäätöksen käsittelystä seuraavassa tarkastuslautakunnan kokouksessa.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Leila Lindell poistui kokouksesta päätöksenteon jälkeen klo 12.20.

Tarkastuslautakunta 30.04.2025 § 47
554/02.02.01.04/2025

Valmistelija Arviointijohtaja Heli Tunturi-Kemppainen p. 040 482 6499

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluehallitus on hyväksynyt ja allekirjoittanut 25.3.2025 § 91 Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2024 ja

lähettänyt sen tilintarkastajalle tarkastettavaksi. Aluehallitus on saattanut tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tarkastuslautakunnalle lausunnon antamista varten ja tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuunalainen tilintarkastaja JHT, KHT Mari Säynätjoki on tarkastanut vuoden 2024 tilinpäätöksen ja antanut 17.4.2025 päivätyn ja allekirjoitetun tilintarkastuskertomuksen hyvinvointialueen hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksesta tilikaudelta 1.1. – 31.12.2024. Tilintarkastuskertomus on sisältänyt muistutuksen.

Aluehallitus ja hyvinvointialuejohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan hyvinvointialueen tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Tilintarkastuskertomuksen sisältämä muistutus esitetään, koska tilivuoden 2025 talousarvio ja tilivuoden 2026 taloussuunnitelma eivät ole hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti tasapainossa, kun otetaan huomioon tilivuosien 2023–2024 kertynyt alijäämä. Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti alijäämän kattamisaikaa on vuoden 2026 loppuun saakka.

Tilintarkastuskertomuksen sisältämän muistutuksen vuoksi tarkastuslautakunnan on hyvinvointialuelain 130 §:n mukaisesti hankittava tehdystä muistutuksesta asianomaisten selitykset sekä aluehallituksen lausunto. Hyvinvointialuejohtajan selitys ja aluehallituksen lausunto tarkastuslautakunnalle on pyydetty aluehallitukselta viimeistään 29.4.2025 päivän aikana, jotta tilinpäätös voidaan käsitellä aluevaltuuston kokouksessa 6.5.2025.

Saatuaan hyvinvointialuejohtajan selitykset sekä aluehallituksen lausunnon tarkastuslautakunta saattaa vuoden 2024 tilinpäätöksen, tilintarkastajan laatiman tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024, tilintarkastuksessa tehdystä muistutuksesta annetun asianomaisen selitykset sekä aluehallituksen antaman lausunnon aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta tulee esittämään aluevaltuustolle käsityksensä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä. Hyväksyessään tilinpäätöksen aluevaltuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.

Aluehallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen aluevaltuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä. Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston seuraava kokous pidetään 6.5.2025.

Toimivalta

Hyvinvointialuelaki 130 §, Hallintosääntö 98 §.

Esittelijä

Arviointijohtaja Tunturi-Kemppainen Heli

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää

1) esittää Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustolle, että aluevaltuusto merkitsee tiedokseen vuoden 2024

tilintarkastuskertomuksessa tehdyn muistutuksen vuoksi pyydetyn hyvinvointialuejohtajan selityksen sekä aluehallituksen lausunnon,

2) esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto merkitsee Keski-Suomen hyvinvointialueen tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024 tiedokseen,

3) esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää hyväksyä Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätöksen vuodelta 2024,

4) antaa esityksen aluevaltuustolle vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

5) Tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta tässä kokouksessa.

Asian kokouks käsittely:

Vastuunalainen tilintarkastaja JHT, KHT Mari Säynätjoki oli läsnä kokouksessa tämän asian esittelyn aikana klo 10.03-10.25.

Tarkastuslautakunta keskusteli hyvinvointialueen talouden seurannasta, sen ennakoimattomuudesta ja siitä kuinka asia on tuotu esille aluehallitukselle. Tarkastuslautakunta esittää tästä vakavan huomautuksen, sillä asiaan on kohdistettu huomiota tuloksetta toistuvasti sekä valtuustossa että tarkastuslautakunnan raportoinneissa.

Arviointijohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen:

Tarkastuslautakunta päättää

1) esittää Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustolle, että aluevaltuusto merkitsee tiedokseen vuoden 2024 tilintarkastuskertomuksessa tehdyn muistutuksen vuoksi pyydetyn hyvinvointialuejohtajan selityksen sekä aluehallituksen lausunnon,

2) esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto merkitsee Keski-Suomen hyvinvointialueen tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024 tiedokseen,

3) esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää hyväksyä Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätöksen vuodelta 2024,

4) esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto myöntää vastuuvapauden tilikaudelta 1.1. - 31.12.2024 Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille,

5) esittää vakavan huomautuksen siitä, että Keski-Suomen hyvinvointialueella ei ole kyetty ottamaan haltuun organisaation talouden seuranta, ennakointia eikä riittävän ajantasaista raportointia aluevaltuustolle. Se tarkoittaa heikkoja seurannan välineitä, riittämätöntä taloushallinnon resursointia, sekä siitä seuraavaa kyvyttömyyttä tuottaa aluevaltuustolle sen tarvitsemaa talouden seurantatietoa. Tämä vaikuttaa negatiivisesti myös tuloksellisuuden seurantaan ja talouspäätösten arviointiin, sekä

6) tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta tässä kokouksessa.

Päätöksenteon jälkeen pidettiin kokoustauko klo 11.04-11.15.